

Beieren wil uitgave 'nazi-kranten' verbieden

Nieuws

[Achtergrond](#) - 23 januari 2009

(23 januari 2009) Duitsers kunnen sinds begin dit jaar oude nazi-kranten kopen, gewoon in de krantenkiosk. De Britse uitgever Peter McGee brengt elke twee weken een nieuwe uitgave van 'Zeitungszeugen' met daarin het nieuws dat verscheen toen Hitler aan de macht was. Maar Beieren wil daar nu een stokje voor steken.

Het idee is simpel: door het opnieuw publiceren van Duitse kranten die tussen 1933 en 1945 verschenen, kunnen Duitsers zich zelf een beeld vormen van de gebeurtenissen en de manier waarop kranten die brachten. Naast nationaal-socialistische kranten en pamfletten worden ook conservatieve, socialistische en communistische bladen in de publicatie opgenomen. Het geheel wordt voorzien van commentaar en analyses van Duitse historici.

De eerste 'Zeitungszeugen' verscheen op 8 januari van dit jaar. Kosten: 3,90 euro. Oplage: 300 duizend exemplaren. Volgens de uitgever verkocht de publicatie goed: veel kiosken bestelden al na een paar dagen nieuwe exemplaren bij.

Hitler-poster

De tweede uitgave, die gisteren verscheen, ging over de Rijksdagbrand. Daarin waren een liberale, een sociaal-democratische en de nazi-krant *Völkische Beobachter* te lezen. Inclusief commentaar van propagandaminister Goebbels en een nazi-pamflet met de oproep: "Stamp de communisten plat! Vernietig de sociale democratie! Stem op Hitler!"

De meeste ophef veroorzaakte een bijgevoegde poster van Hitler met hakenkruis. De Duitse strafwet verbiedt het gebruik van symbolen van ongrondwettelijke organisaties, tenzij het om kunst, wetenschap of onderzoek gaat.

Maar dit is bij de poster volgens critici niet het geval. Ook omdat er "een gevaar van misbruik" van het project uitgaat, pleiten zij voor een verbod van 'Zeitungszeugen'. Tot die critici behoort de deelstaat Beieren. Omdat die de auteursrechten van veel nazi-publicaties bezit, stapt de deelstaat nu naar de rechter.

Alles wat tussen 1933 en 1945 bij Uitgeverij Eher in München verscheen – en daaronder vallen veel nationaal-socialistische bladen, maar ook bijvoorbeeld Hitlers ‘Mein Kampf’ – is in 1945 door de geallieerden aan Beieren overgedragen. Het Beierse ministerie van Financiën beheert deze rechten.

Persvrijheid

Maar volgens de uitgever van ‘Zeitungszeugen’ heeft Beieren geen alleenrecht op het uitgeven van de nazi-publicaties. In Duitsland vervalt het auteursrecht zeventig jaar na de dood van de rechthebbende. Dat zou betekenen dat alles dat voor 1938 verscheen, nu mag worden gepubliceerd. Bovendien is het verbod, aldus McGee, een “aanval op de persvrijheid”.

De angst dat neonazi’s de uitgaven ‘Zeitungszeugen’ misbruiken, wordt door McGee tegengesproken. “Neonazis kunnen met het taalgebruik uit de jaren dertig niet veel beginnen. Zij hebben veel meer aan Amerikaanse websites,” aldus een woordvoerder van de uitgever.

Bij ‘Zeitungszeugen’ zijn overigens niet de minste Duitse wetenschappers betrokken. Aan de uitgave die gisteren verscheen, werkten vooraanstaand historicus Hans Mommsen en Barbara Distel, de voormalige directeur van Gedenkplaats Dachau, mee. Zij zitten ook in de wetenschappelijke adviesraad van het project.

Ballingschap

Deze adviesraad heeft inmiddels de Beierse minister-president Horst Seehofer verzocht niet tot verbod over te gaan. Het project heeft als doel de kennis over de nazi-tijd te vergroten, aldus de adviesraad. “In acht andere Europese landen zijn soortgelijke projecten heel succesvol.” Of zoals een Duitse historicus het in *Der Spiegel* verwoordde: “Het nationaal-socialisme wordt door niets zo goed weerlegd als door het nationaal-socialisme zelf.”

‘Zeitungszeugen’ moet in totaal 51 keer verschijnen. Omdat het in de loop van de jaren dertig steeds moeilijker werd kritische geluiden in de pers te laten horen, worden in latere edities ook kranten opgenomen die door Duitsers in ballingschap werden gemaakt.

Beieren heeft overigens eerder een vergelijkbaar project tegengehouden. Het Institut für Zeitgeschichte in München wilde een paar jaar geleden de *Völkische Beobachter* compleet digitaliseren en toegankelijk maken voor wetenschappers. Dat werd toen verboden.

Afbeelding:

[dpa / picture-alliance](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/817/beieren-wil-uitgave-nazi-kranten-verbieden>